

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den økonomiske politik i euroområdet 2019
(tillægsudtalelse)**

[COM(2018) 759 final]

(2020/C 47/17)

Ordfører: **Petr ZAHRADNÍK**

Præsidiets henvisning	14.5.2019
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 32, stk. 1, og artikel 29, litra a) i gennemførelsesbestemmelserne til EØSU's forretningsorden
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	17.10.2019
Vedtaget på plenarforsamlingen	30.10.2019
Plenarforsamling nr.	547
Resultat af afstemning (for/imod/hverken for)	137/0/4

Indledning

Denne udtalelse er en del af to opfølgende udtalelser om henholdsvis den årlige vækstundersøgelse (COM(2018) 770 final) og henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet (COM(2018) 759 final). Formålet er at ajourføre og udvikle tidligere EØSU-forslag ⁽¹⁾ under hensyntagen til den seneste udvikling og økonomiske prognoser for EU og euroområdet samt de forskellige rapporter og henstillinger, der er blevet offentliggjort i forbindelse med det igangværende europæiske semester. De to udtalelser udgør det europæiske civilsamfunds overordnede bidrag til den økonomiske og sociale politik og miljøpolitikken i den kommende europæiske semesterproces, som skydes i gang i november 2019. EØSU opfordrer Kommissionen og Rådet til at tage hensyn til dette bidrag i forbindelse med den kommende »efterårspakke« af det europæiske semester og den deraf følgende interinstitutionelle beslutningsproces.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU noterer sig den positive økonomiske udvikling i EU og euroområdet i de senere år. Samtidig er udvalget særdeles bevidst om, at der er risiko for, at denne udvikling vil vende. EØSU konstaterer, at økonomien i EU og i euroområdet i øjeblikket er mere udsat for eksterne risici end normalt. I den forbindelse kan Brexit betragtes som et væsentligt usikkerhedsmoment, navnlig hvis det gennemføres spontant og uden nogen aftale. Det samme gælder handelskrigenes optrapning.

1.2. EØSU er overbevist om, at den nuværende prioritering af EU's og euroområdets økonomiske politik må være at mindske og begrænse risikoen for lavkonjunktur og styre EU's økonomi i retning af bæredygtig vækst. I den forbindelse er det vigtigt, at finanspolitikken ledsager Den Europæiske Centralbanks ekspansive pengepolitik gennem en positiv finanspolitisk kurs i euroområdet og i EU under overholdelse af principperne om finanspolitisk disciplin. EØSU er overbevist om, at der er et presserende behov for at styrke modstandsdygtigheden og sikre det fremtidige vækstpotentiale, og at det er på tide at komme i gang.

1.3. EØSU er af den opfattelse, at det nuværende tempo i investeringsvæksten er højere end væksten i EU's og euroområdets BNP, hvilket har gjort det muligt at nå op på investeringsprocenter på 20,5 % i 2018, som er den højeste værdi siden 2008 (hvor den var på 22,8 %). Udvalget mener ikke desto mindre, at investeringsbehovet er større, og at der er behov for flere ressourcer for at udfylde dette investeringsunderskud, såvel i det offentlige som i det private, navnlig i betragtning af, at disse investeringer ligger langt højere i Kina og USA.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om Årlig vækstundersøgelse 2019 (EUT C 190 af 5.6.2019, s. 24), og Den økonomiske politik i euroområdet (2019) (EUT C 159 af 10.5.2019, s. 49).

1.4. EØSU er imidlertid fortsat fuldt bevidst om, at denne økonomiske udvikling ikke har været ensartet på hele EU's område og i euroområdet, og at fremskridtene med hensyn til konvergens fortsat er utilfredsstillende. Spørgsmålet om bæredygtighed udgør ligeledes en stadig mere kompleks udfordring for EU.

1.5. EØSU glæder sig over, at den betydelige forbedring af budgetdisciplinen baner vej for en yderligere budgetudvidelse, under forudsætning af at alle forsigtighedsreglerne på budgetområdet overholdes. Denne mulighed foreligger såvel i de enkelte medlemsstater som i EU som helhed. EØSU noterer sig såvel forslaget om et budgetinstrument for konvergens og konkurrenceevne, som indgår i et pilotprojekt, der har til formål at styrke finanspolitikken i euroområdet, som den tætte forbindelse til reformstøtteprogrammet. EØSU forventer, at budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne for euroområdet og reformstøtteprogrammet vil yde betydelig støtte til reformer og investeringer både i euroområdet og i de lande, der står udenfor. EØSU er imidlertid generelt af den opfattelse, at Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 kan være utilstrækkeligt til at gennemføre de prioriterede programmer med succes, og gentager sin opfordring til at øge ressourcerne til dette formål.

1.6. Samtidig er EØSU fortalende for en videreførelse af effektive strukturreformer kombineret med nøje målrettede investeringsstrategier, idet man samtidig understøtter og sikrer overholdelsen af den »positive trekant« i de nuværende økonomiske og politiske prioriteringer, som er baseret på ligevægt og gensidig konditionalitet mellem støtte til investeringer, gennemførelse af strukturreformer og iagttagelse af ansvarlighed og forsigtighed på budgetområdet. I lyset af den begrænsede mængde af offentlige midler insisterer EØSU på den store betydning af private investeringer, hvis langsigtede vækst afhænger direkte af en troværdig økonomisk politik og af nedbringelse af budgetmæssige ubalancer. Bankunionen og kapitalmarkedsunionen kan bidrage til at fremskynde væksten i investeringerne ved hjælp af mere effektive og fleksible kapitalstrømme. EØSU er bekymret over forsinkelserne i gennemførelsen af de resterende elementer i disse to unioner.

1.7. EØSU noterer omhyggeligt og med bekymring de betydelige makroøkonomiske ubalancer, der findes inden for EU og i euroområdet. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at forene kræfterne med det formål at tilnærme medlemsstaternes syn på, hvordan man kan rette op på problemet med eksterne ubalancer, navnlig under hensyntagen til de stadig flere eksterne risici fremover.

1.8. EØSU støtter fuldt ud princippet om, at investeringer og reformer skal gå hånd i hånd, og går ind for principperne om ansvarlighed og nærhed.

1.9. EØSU mener, at prioriteterne for den europæiske økonomi nu i højere grad bør fokusere på støtte til den indenlandske efterspørgsel. Samtidig mener udvalget, at samhandelen med varer og tjenester med tredjelande, som er meget positiv for EU, bør fordeles bedre blandt flere medlemsstater.

1.10. EØSU bakker fuldt op om videreførelsen af de aktiviteter, der har til formål at forbedre det indre markeds funktion og ensartethed, navnlig inden for segmenter, der endnu ikke er så integrerede, og de steder, hvor man kan iagttage centrifugale tendenser. Udvalget noterer sig også med bekymring problemet med mangel på arbejdskraft og misforholdet mellem udbuddet af og efterspørgslen efter kompetencer.

2. Baggrund

2.1. Den aktuelle økonomiske udvikling i euroområdet og Den Europæiske Union: Kommissionens forårs- og sommerprognoser

2.1.1. Økonomien i Unionen og euroområdet fortsætter sin vækst for syvende år i træk, men prognoserne viser tegn på en kommende svækkelse af de økonomiske resultater. Dette betyder imidlertid ikke, at væksten har været ensartet over hele Unionen og hele euroområdet. Ifølge Kommissionens økonomiske forårs- og sommerprognoser vil væksttendenserne for økonomien i Unionen og euroområdet fortsætte i år og næste år, men stigningstakten vil blive mindre. I prognoserne fra i sommer tales der om en øget risiko for opbremsning.

2.1.2. Denne opbremsning skyldes i høj grad de ydre omgivelser og en forringelse af Unionens muligheder for at opretholde sin rekordhøje eksport. De vigtigste risikofaktorer er konsekvenserne af Brexit, navnlig hvis den gennemføres uden nogen aftale, og opblussen af handelskrige i verdensøkonomien, som mærkes tydeligere i dag end f.eks. for et år siden.

2.1.3. Blandt de vigtigste interne faktorer finder man navnlig problemerne med at opnå social og miljømæssig bæredygtighed og utilstrækkelige fremskridt med hensyn til konvergens inden for EU samt en skæv fordeling af indkomst og velstand. De ændringer, som store sektorer (f.eks. bilindustrien og energisektoren) oplever, kan ligeledes betegnes som betydelige. Den forventede opbremsning i kreditvæksten, som gik fra 3,7 % til 3,0 % i løbet af 2019, vil formentlig også vække nogen bekymring (?).

(?) Kommissionens økonomiske forårsprognoser 2019.

2.1.4. I EØSU's udtalelse om den økonomiske politik i euroområdet fra 2019 ⁽³⁾ advarede man mod risikoen for en ny økonomisk krise og tilskyndede de europæiske og nationale myndigheder til at anlægge en koordineret tilgang for at afdække disse risici og styrke den europæiske økonomis modstandsdygtighed, navnlig under hensyntagen til, at to af de store europæiske økonomier sandsynligvis vil havne i en lavkonjunktur i løbet af andet halvår 2019.

2.1.5. Mens investeringsvækstrater og -mængder har nærmet sig eller allerede er nået op på niveauet før krisen, er investeringsbehovene i EU og i euroområdet fortsat højere end det nuværende investeringsniveau. Man kan i den forbindelse tale om vedvarende mangel på investeringer i både EU og euroområdet. Den kraftige nedgang i investeringsvæksten, der forventes i den kommende periode, giver også anledning til bekymring. I 2018 steg investeringerne i EU med 3,7 % i forhold til det foregående år. Ifølge skøn vil denne vækst i år og næste år kun være på 2,3 % for EU og euroområdet. I 2018 lå investeringerne på 20,5 % af BNP, hvilket var det højeste niveau siden 2008 (22,8 %) ⁽⁴⁾. Også her vil det med henblik på fremtiden være nødvendigt, at Europa afsætter flere økonomiske midler, navnlig inden for aktiviteter og brancher, der er strategisk vigtige, og som vil kunne sikre Europa en konkurrencefordel på lang sigt og i en global sammenhæng.

2.1.6. Beskæftigelsen er steget kraftigt, faktisk så meget, at mange medlemsstater har flaskehalsproblemer som følge af mangel på arbejdskraft, hvilket hæmmer deres vækstmuligheder. Samtidig medfører denne situation, at man fremskynder innovationsprocesser og -procedurer baseret på automatisering og virtualisering af økonomiske aktiviteter, der ikke kræver fysisk, manuel eller ikkekvalificeret arbejdskraft (økonomisk afkobling), og intensiverer forberedelsen af arbejdsstyrken på nye udfordringer samt søger løsninger på problemet med strukturel arbejdsløshed. Arbejdsmarkedet er desuden kendetegnet ved betydelige forskelle mellem medlemsstaterne imellem: I nogle lande er der fortsat arbejdsløshedsprocenter på over 10 %, og mange steder når ungdomsarbejdsløsheden alarmerende niveauer. En anden potentiel kilde til bekymring er den lave eller endog negative vækst i reallønnen i nogle medlemsstater eller problemet med fattigdom blandt personer i arbejde.

2.2. Finanspolitik

2.2.1. Forbedring af den finanspolitiske disciplin i en situation, hvor renten er meget lav, skaber gunstige betingelser for finansiering og skaber muligheder for vedtagelse af finanspolitiske støtteforanstaltninger i visse medlemsstater, hvilket har en positiv indvirkning på den indenlandske efterspørgsel. EØSU tilføjer, at den ansvarlige finanspolitik også vedrører budgettets indtægtsside og dermed effektiv bekæmpelse af skattesvig, som kan tilvejebringe yderligere midler til finansiering af offentlige investeringer.

2.2.2. Der skabes ligeledes mulighed for at styrke budgettets rolle i euroområdet, og forslaget om et budgetinstrument for konvergens og konkurrenceevne ⁽⁵⁾ udgør et vigtigt skridt i denne retning. Takket være dette instruments økonomiske bidrag til reformerne og investeringerne i de forskellige medlemsstater bør det bidrage til at øge den økonomiske modstandsdygtighed i Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU). EØSU gentager den holdning, udvalget allerede har givet udtryk for i sin udtalelse om den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020 ⁽⁶⁾, om manglen på tilstrækkelige budgetmidler i den flerårige finansielle ramme som foreslået for perioden 2021-2027, der også vedrører bevillingerne til strukturreformer eller fremme af konvergens og konkurrenceevne i euroområdet. Ligesom Europa-Parlamentet og Det Europæiske Regionsudvalg har EØSU opfordret til, at midlerne i den næste flerårige finansielle ramme når op på 1,3 % af BNI.

2.2.3. Det centrale element bør være rammen for formuleringen af strategiske retningslinjer vedrørende de reformer og investeringer, der skal støttes via dette instrument. På grundlag af forslaget fra Kommissionen ⁽⁷⁾ vil Rådet for Den Europæiske Union (efter drøftelser i Eurogruppen) fastlægge en strategi for prioriteringerne vedrørende reformer og investeringer for euroområdet som helhed. Herefter vedtager Rådet en henstilling, der indeholder prioriterede retningslinjer rettet til de enkelte lande i euroområdet, og som vedrører de reformer og investeringer, der skal støttes i form af tilskud fra budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne.

2.3. Den økonomiske og monetære politik

2.3.1. Effektive strukturreformer kombineret med målrettede investeringsstrategier, der ledsages af ansvarlige budgetløsninger under overholdelse af principperne om bæredygtig udvikling, udgør hovedhjørnestenen i den økonomiske politik i EU, i euroområdet og i de enkelte medlemsstater i den kommende periode, i det mindste på mellemlang sigt.

2.3.2. Med henblik på topmødet i Eurogruppen blev der offentliggjort et dokument, hvori man gjorde status over situationen og udsigterne for euroområdet ⁽⁸⁾. Spørgsmålet om euroområdet blev også drøftet i forbindelse med bestræbelserne på at styrke euroens internationale status ⁽⁹⁾. Det tyder på, at euroområdet vil blive udvidet med flere medlemmer, for efter Bulgariens bestræbelser i løbet af sidste år på at gennemføre de nødvendige officielle etaper for at komme med i området med den fælles europæiske valuta har Kroatien ligeledes lagt sig i selen i år. Samtidig opfordrer EØSU de andre medlemsstater uden for euroområdet til at udvikle og gennemføre projekter, der skal sikre en bæredygtig overgang til euroområdet i den nærmeste fremtid.

⁽³⁾ EUT C 159 af 10.5.2019, s. 49.

⁽⁴⁾ Kilde: Eurostat.

⁽⁵⁾ Term sheet on the Budgetary Instrument for Convergence and Competitiveness, Eurogruppe, den 14.6.2019 (foreligger på nuværende tidspunkt kun på engelsk).

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020 indeholder relevante konklusioner om en effektiv udnyttelse af budgetressourcerne (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).

⁽⁷⁾ COM(2019) 354 final.

⁽⁸⁾ COM(2019) 279 final.

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om mod en stærkere international rolle for euroen (EUT C 282 af 20.8.2019, s. 27).

2.3.3. Blandt de seneste foranstaltninger, der har bidraget til at styrke euroområdet, er man nødt til f.eks. at nævne gennemførelsen af den fælles bagstopper for den fælles afviklingsfond, hvor de grundlæggende elementer allerede blev godkendt i 2012, og som samtidig styrkede den europæiske stabilitetsmekanisme. Foranstaltningerne til indførelse af den europæiske indskudsforsikringsordning er blevet defineret, hvilket er en vigtig milepæl for gennemførelsen af bankunionen. Man har skitseret omridset af budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne for euroområdet, således at det kan blive medtaget i Unionens fremtidige budgetramme. Selv om der er gjort visse fremskridt med hensyn til at styrke euroens internationale rolle, kan der gøres meget mere ved at forene medlemsstaternes og EU-institutionernes bestræbelser.

2.4. Strukturpolitik og -reformer

2.4.1. Dette års landespecifikke henstillinger viser tydeligt, at man bestræber sig på at fremhæve den »positive trekant«, som udgøres af investeringsstøtte, gennemførelse af strukturreformer og indførelse af ansvarlige finanspolitikker, der så vidt muligt tager sigte på de enkelte medlemsstaters specifikke behov.

2.4.2. Spørgsmålet om afhjælpning af strukturelle mangler og problemer i EU's økonomier, styrkelse af deres modstandsdygtighed og realisering af deres vækstpotentiale på lang sigt i en situation, hvor de økonomiske risici på verdensplan bliver større, gør det nødvendigt at udforme prioriterede reformer (både i medlemsstaterne og i EU som helhed) samt fremskynde og intensivere gennemførelsen af disse.

2.4.3. Der lægges ligeledes vægt på at kunne genoprette en mere symmetrisk ligevægt i Unionen og euroområdet. Behovet for at rette op på de makroøkonomiske ubalancer antager meget forskellige former. Ud over de problemer, der er forbundet med deres eksterne balancer, og navnlig deres løbende poster, kommer de makroøkonomiske ubalancer i nogle lande til udtryk på andre måder, f.eks. som høj gældsætning i såvel den offentlige som den private sektor, en dynamisk stigning i ejendomspriserne, stigende enhedslønmkostninger og forskellige former for eksterne ubalancer.

2.4.4. Strukturreformerne består ligeledes i at styrke miljøet og kvaliteten af det indre marked og at forbedre komplementariteten mellem politikken for det indre marked og strukturreformerne i de enkelte lande, idet det tilstræbes at opnå den højest mulige grad af ensartethed.

2.5. Euroområdets styring

2.5.1. De landespecifikke henstillinger omfatter også vejledning og retningslinjer med henblik på at styrke resultaterne i og forvaltningen af Den Økonomiske og Monetære Union, modstandsdygtigheden i eurolandenes økonomier i overensstemmelse med henstillingen fra 2019 om den økonomiske politik i euroområdet samt fremme af social konvergens i overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det lader under alle omstændigheder til, at Den Europæiske Union igen er på vej ind i en fase, hvor foranstaltninger vedrørende den økonomiske politik hænger tæt sammen med situationen i euroområdet, og hvor det ikke at være en del af euroområdet skaber øget risiko for, at den pågældende medlemsstat bliver marginaliseret, navnlig når det viser sig, at der findes en stadig stærkere vilje til at styrke euroområdet i den kommende flerårige finansielle ramme. EØSU understreger behovet for at skabe balance mellem alle ØMU's søjler, som det fremgår af udvalgets udtalelse om »En ny vision for fuldførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union«⁽¹⁰⁾.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU mener, at på dette tidspunkt, hvor der skal ske udskiftninger af EU-institutionernes nøgleposter, har den europæiske økonomi det bedre end under de seneste udnævnelser til de vigtige EU-poster i 2014. Samtidig er EØSU dog udmærket klar over de risici (jf. punkt 2.1.1-2.1.3), der kan vende denne udvikling, og er opmærksom på de strategiske udfordringer, der skal tages op i lyset af den fremtidige økonomiske udvikling.

3.2. Ikke desto mindre bør den nuværende afmatning i væksten (som f.eks. bekræftes af de lave niveauer af indikatoren for økonomiske forventninger, der blev registreret i september), som aldrig har været særlig stærk i euroområdet, og de stigende kriserisikofaktorer nu føre til, at EU-institutionerne og medlemsstaterne tager skridt til at nå den europæiske økonomiske politiks hovedmål, nemlig at udvikle effektive forebyggende foranstaltninger for at forhindre en tilbagevenden til en generel recession og at omlægge euroområdets og EU's økonomi i retning af bæredygtig vækst. Med henblik herpå er det vigtigt at bringe finanspolitikken og pengepolitikken på linje med hinanden. Ifølge Den Europæiske Centralbank er det ikke muligt at stramme den nuværende fleksible pengepolitik i den kommende periode, da dette ville have en negativ indvirkning på den økonomiske vækst. Der er dog råderum for en vækstfremmende finanspolitik. Medlemsstater med store overskud på de løbende poster bør udvikle en sådan finanspolitisk indsats på en større skala, som, forudsat at der foretages bæredygtige investeringer, kan medføre yderligere fordele for deres økonomier og samfund. Efter EØSU's mening bør penge- og finanspolitikken, der fremmer vækst og navnlig investeringer, og strukturreformer, der styrker den økonomiske modstandsdygtighed, udgøre de tre søjler i den økonomiske politik, som gør det muligt at tackle den nuværende situation.

⁽¹⁰⁾ EUT C 353 af 18.10.2019, s. 32.

3.3. EØSU støtter således styrkelsen af Unionens og euroområdet økonomi over for de negative faktorer på verdensplan, der truer betingelserne for at kunne handle og investere frit i verden, øger usikkerheden og forværrer situationen på de internationale finansmarkeder. EØSU anbefaler, at prioriteringerne for den europæiske økonomi på mellemlang sigt i højere grad rettes mod at efterkomme efterspørgslen inden for EU. Samtidig bør den positive balance i samhandelen med varer og tjenester med tredjelande være fordelt på flere medlemsstater. Mange af disse stater bør gennemføre grundlæggende strukturreformer, da deres nuværende resultater på en række indikatorer for konkurrenceevne udgør en risiko i denne henseende.

3.4. EØSU er overbevist om, at det er tvungende nødvendigt at styrke den europæiske økonomis modstandsdygtighed og dens fremtidige vækstpotentiale, og at tiden nu er inde til at gøre det. En forværring af de økonomiske resultater i nærmeste fremtid kan gøre de nuværende strukturelle problemer og svagheder mere akutte, herunder også de samfundsmæssige konsekvenser, som en sådan forværring medfører. Med henblik på at sikre en ansvarlig holdning til budgetområdet er det vigtigt at finde den meget skrøbelige balance mellem på den ene side de mest gældsatte landes bestræbelser på at reducere deres gældsætning og opbygge budgetreserver og på den anden side evnen hos lande med budgetoverskud eller balance på budgettet til at udnytte deres budgetmæssige råderum til at foretage investeringer, navnlig offentlige investeringer.

3.5. EØSU hilser forslaget om et budgetinstrument for konvergens og konkurrenceevne velkommen. Udvalget opfordrer imidlertid til, at instrumentet konkretiseres inden for en nær fremtid, og til, at der etableres en funktionel forbindelse mellem dette instrument og det instrument, der for nylig blev foreslået inden for rammerne af reformstøtteprogrammet. Det er særligt vigtigt, at reformstøtteprogrammet kan sikre betydelig støtte til reformerne og investeringerne i lande, som ikke er en del af euroområdet, uden at bringe de specifikke målsætninger for budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne, der er rettet mod euroområdet, i fare. EØSU opfordrer ligeledes Kommissionen til at indføre gennemsigtige indikatorer, som kan bruges til at måle resultaterne af budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne. I denne forbindelse opfordrer EØSU til et stærkere engagement fra Europa-Parlamentet, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i tråd med konklusionerne i udtalelsen om »En ny vision for fuldførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union«⁽¹⁾.

3.6. EØSU anser det for meget positivt, at budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne ligeledes skal være en integrerende del af det europæiske semester, eftersom støtten, der skal ydes, frem for alt skal kanaliseres i retning af de henstillinger, der netop fremsættes inden for rammerne af det europæiske semester.

3.7. EØSU tilslutter sig det overordnede mål med budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne, som er at nå frem til en højere grad af konvergens og forbedre konkurrenceevnen, idet man styrker koordineringen af reformer og investeringsplaner i euroområdet. Med henblik på at nå dette mål opfordrer EØSU Kommissionen til at udarbejde et forslag til fordeling af de økonomiske midler mellem landene i henhold til en gennemsigtig metodologi.

3.8. EØSU glæder sig over, at dette års landespecifikke henstillinger er meget fint tilpasset behovet for målrettede strategiske investeringer. Desuden bør de landespecifikke henstillinger og det europæiske semester generelt fra næste år spille en rolle som strategiske økonomiske retningslinjer for Unionen, idet Europa 2020-strategien løber ud, og der ikke er planer om nogen efterfølger. I denne forbindelse bør det europæiske semester også respektere målene i den europæiske søjle for sociale rettigheder og i 2030-strategien for bæredygtig udvikling.

3.9. EØSU noterer sig og glæder sig over konklusionerne fra Eurogruppens evalueringstopmøde den 21. juni⁽²⁾, som ikke blot indeholder en objektiv beskrivelse af udviklingen i euroområdet siden de fem formænds rapport fra 2015, men frem for alt opstiller nye mål, som navnlig vedrører en betydelig styrkelse af eurorådets betydning i den kommende flerårige finansielle ramme for EU.

3.10. EØSU er overbevist om, at euroområdet i efteråret 2019 er helt anderledes end for præcis 10 år siden, da det stod uforberedt over for en krise af hidtil uset omfang, som det ikke kunne afhjælpe med de instrumenter, der var til rådighed på daværende tidspunkt. Men i løbet af de seneste 4-5 år har euroområdet vist sit værd. Det har taget ved lære af krisen og vil fortsat gøre det. Dette bør ikke kun omfatte evnen til at planlægge nogle år frem, men også evnen til realistisk at fordele de ressourcer, der er nødvendige for at gøre den europæiske økonomi mere modstandsdygtig (hvilket ikke altid er tilfældet).

3.11. EØSU mener på den ene side, at man i denne periode har afsluttet etableringen af de strukturelle elementer i eurorådets funktion, som man i høj grad manglede, da krisen ramte, og at Unionen samtidig gør ambitiøse fremskridt, idet man bestræber sig på at styrke eurorådets budgetposition kraftigt (både tilhængere og modstandere af den monetære integration i EU anser den i øjeblikket for klart utilstrækkelig). Det foreslåede reformstøtteprogram kan sammen med den europæiske stabiliseringsmekanisme for investeringer blive et pilotprojekt, som euroområdet kan bruge som udgangspunkt til at påvirke udformningen af det kommende EU-budget på en betydningsfuld og afgørende måde. Hvis disse ting gennemføres i praksis, vil visse af disse kapitler (selv om de i øjeblikket er meget små) kun være tilgængelige for medlemmerne af euroområdet.

⁽¹⁾ EUT C 353 af 18.10.2019, s. 32.

⁽²⁾ COM(2019) 279 final.

3.12. EØSU mener, at der, hvad angår betalingsbalancens løbende poster, er stor forskel på medlemsstaternes situation, og at der samtidig heller ikke er enighed om forståelsen af instrumenterne og målene for den økonomiske politik. Selv om det er korrekt, at en række lande, som tidligere havde kronisk underskud på deres løbende poster, har reduceret deres underskud betydeligt, er det ligeledes korrekt, at flere medlemsstater stadig har store underskud på de løbende poster. Det er vigtigt at tilnærme disse to grupper af lande, da der ellers vil være stor risiko for en europæisk økonomi i to hastigheder, et fænomen, som risikerer at blive permanent. Konvergensprocessen bør bestå i, at lande med underskud træffer yderligere foranstaltninger for at understøtte deres konkurrenceevne og produktivitet (i overensstemmelse med de indikator, der anvendes i forbindelse med det europæiske semester), og at lande med overskud i højere grad koncentrerer sig om faktorer, der stimulerer den samlede efterspørgsel, f.eks. ved at foretage mere robuste investeringer, der har positiv indvirkning på skabelse af kvalitetsjob.

3.13. EØSU tilslutter sig det overordnede mål for de landespecifikke henstillinger for perioden 2019-2020, hvor medlemsstaterne tilskyndes til at modernisere deres økonomier og derved konsolidere deres vækstpotentiale og styrke deres modstandsdygtighed. Man må ikke glemme, at der undertiden er betydelige socioøkonomiske forskelle i visse lande. Deres økonomiske udvikling er meget ulige fordelt, hvilket udgør en stor hindring for deres fremtidige økonomiske vækst. Det er ligeledes vigtigt at aktivere instrumenter, der skal mindske social ulighed og styrke den sociale samhørighed.

3.14. EØSU mener, at investeringer og reformer skal gå hånd i hånd, hvilket er særligt vigtigt i forbindelse med den endelige godkendelse af EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027. Desuden bør medlemsstaterne fuldt ud overholde principperne om ansvarlighed og nærhed. Selv om EU-budgettet ikke er et mirakelmiddel, der kan imødekomme alle behov for investeringer, kan en passende målretning af ressourcerne yde et væsentligt bidrag til at rette op på de konstaterede investeringsunderskud, som beskrives detaljeret i dette års landespecifikke henstillinger. Også her kan man skabe en tættere sammenhæng mellem EU's fremtidige budget og det europæiske semester, som vil give bedre mulighed for at knytte de begrænsede midler sammen med de reelle behov, samtidig med at man overholder kriteriet om præstationer og kvantificerede resultater.

3.15. I lyset af den begrænsede mængde af offentlige midler fastholder EØSU, at investeringer i den private sektor, hvis langsigtede vækst er direkte proportional med en troværdig økonomisk politik og nedbringelse af budgetmæssige ubalancer, er af stor betydning.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Som følge af den usikkerhed, der hersker på verdensplan inden for økonomi, handel og investeringer, bliver det stadig mere nødvendigt, at Unionen bliver selvstændig ved at styrke det indre markedes funktion. EØSU er overbevist om, at det indre marked, hvis det fungerer godt og er ensartet, kan bidrage til at afhjælpe nogle af de konstaterede ubalancer. Integrationen af markederne for tjenesteydelser er forholdsvis begrænset. I forbindelse med nye aktiviteter inden for teknologi er der risiko for, at disse kun vil brede sig i visse lande, hvis ikke der vedtages hensigtsmæssig lovgivning, hvilket vil sige, at løsninger, der indføres i de forskellige medlemsstater, bliver indbyrdes inkompatible. På samme måde bliver den frie bevægelighed for kapital mere effektiv og fleksibel takket være bankunionen og kapitalmarkedunionen. Samtidig udtrykker EØSU bekymring over forsinkelserne med gennemførelsen af de resterende dele af bankunionen og kapitalmarkedunionen. Den planlagte finansunion udgør en vigtig platform til fremme af alternative finansieringsformer og finansieringsmuligheder. Hvad angår nødvendigheden af at integrere det indre marked, er der størst råderum på arbejdsmarkedet samt med hensyn til skat og beskatningsregler (i dag har medlemsstaterne enekompetence med hensyn til direkte beskatning).

4.2. EØSU glæder sig over, at man i forbindelse med det europæiske semester i år lægger stor vægt på investeringsaktiviteter, hvilket har hjulpet medlemsstaterne med i højere grad at fastlægge deres investeringsprioriteter på de områder, hvor den makroøkonomiske rentabilitet er højest. Samtidig er der defineret lovgivningsmæssige og strukturelle forhindringer i medlemsstaterne og i Unionen som helhed, som udgør en central faktor for underudnyttelsen af vækstpotentialet i den europæiske økonomi på lang sigt.

4.3. EØSU er af den opfattelse, at et klima med tillid hos virksomhederne, forudsigelighed og retssikkerhed under fuld overholdelse af retsstatsprincippet og den sociale retfærdighed er vigtigt for en sund og rationel investeringsstrategi.

4.4. EØSU vurderer stadig, at en uforholdsmæssig stor administrativ byrde udgør en stor hindring. Løsningen ligger måske i at indføre digitale systemer inden for de offentlige tjenester. Digitaliseringen anses med rette for at være en central faktor for produktivitet, konkurrenceevne og vækst. Ved gennemførelsen skal man overholde aftalerne på arbejdsmarkedet og resultaterne af den sociale dialog på området.

4.5. EØSU mener ligeledes, at manglen på kvalificeret arbejdskraft og misforholdet mellem udbuddet af og efterspørgslen efter kompetencer er en hindring for at øge investeringernes størrelse.

4.6. EØSU understreger vigtigheden af, at investeringsaktiviteterne i stadig højere grad knyttes til intensive forsknings- og innovationsaktiviteter. Det drejer sig ikke kun om størrelsen af de investerede midler, men også om en betydelig forbedring af kvalitetsparametrene for de foretagne investeringer. Samtidig varierer investeringsbehovet mellem de forskellige dele af EU. Behovene for kapitalinvesteringer er ikke kun betydelige i regioner med udviklingsefterslæb, men også i regioner, der gennemgår store teknologiske forandringer, samt regioner, der ligger i forreste række på verdensplan inden for en bestemt sektor, og som har ambitioner om at bevare denne position.

Bruxelles, den 30. oktober 2019.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
